

NEAUTORIZIRANI TRANSKRIPT
JAVNE RASPRAVE O PRIJEDLOGU ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA
U ORGANIZACIJI USTAVNOPRANE KOMISIJE DOMA NARODA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
održane 05.09.2017. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
HALID GENJAC

Dame i gospodo, poštovani prisutni ja vas sve pozdravljam i želim dobrodošlicu u ime Ustavnopravne komisije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH koja je organizator ove javne rasprave.

Vama je vjerovatno poznato da komisije oba doma Parlamentarne skupštine BiH imaju mogućnost prije razmatranja zakona u drugoj amandmanskoj fazi da odluči se za javnu raspravu. U toj javnoj raspravi se čuju različita viđenja, ideje, sugestije i onda akcenti i sve to što je sadržano u javnoj raspravi može poslužiti da se te ideje i te sugestije pretoče u amandmane, a onda predloženo zakonsko rješenje takvim amandmanima eventualno koriguje, poboljša, usmjeri, itd.

Zbog velikog interesa javnosti, subjekata koji su na direktni ili indirektni način povezani sa problematikom koju tretira ovaj Zakon mi smo se opredijelili za javnu raspravu i pozvani su svi oni koji su na neki način, kao što rekoh, ili direktno ili indirektno povezani sa ovom problematikom i svi su imali mogućnost da se odazovu i prisustvuju današnjoj javnoj raspravi. Kao što sam rekao cilj ove javne rasprave, imajući u vidu i subjekte i predstavnike subjekata koji su prisutni, je da se obavi sveobuhvatna rasprava, iznesu stavovi, mišljenja o rješenjima predloženim u Zakonu kako bi se u amandmanskoj fazi došlo do najboljih rješenja.

Mi smo zamislili da ovaj, da ova sesija današnja teče na sljedeći način – da ja u svojstvu predsjedavajućeg Ustavnopravne komisije, što upravo radim, dam uvodne napomene, da se onda obrati ovlašteni predstavnik predлагаča Prijedloga zakona. Kao što znate Predstavnički dom je usvojio ovaj Zakon i predlagač za Dom naroda je Predstavnički dom i mi imamo ovdje prisutnog predstavnika Predstavničkog doma, poslanika Kožula, ja ga pozdravljam, dakle i on bi trebao prezentirati osnovne podatke i razloge za donošenje ovog Zakona. Zatim bi uslijedila rasprava u kojoj bi svi oni koji su prijavljeni za raspravu imali mogućnost da iznesu svoje stavove i mišljenja. Ja sugerisem i mislim da je sasvim dovoljno da negdje tri do pet minuta svaki govornik ima, mislim da je to dovoljno vremena da se iznesu, sasvim dovoljno vremena da se iznesu stavovi o pitanjima vezanim za ovaj Zakon. I računamo, obzirom da imamo nekih 15-ak prijavljenih da bi ta rasprava mogla trajati, dakle, govori učesnika javne rasprave negdje sat do sat i po. Nakon toga bi odgovarajuće zaključke i preporuke prezentirali i nakon toga obraćanje medijima bi bila od strane učesnika javne rasprave i organizatora javne rasprave. negdje oko 12 sati računamo da bi moglo ovo okončati i predvidjeli smo jednu kafe pauzu od 12 do 12:30.

Ja, dozvolite samo u ovom uvodnom obraćanju možda ono, neke najznačajnije akcente o karakteristikama Zakona i Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja. Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja donesen je 2009. godine, objavljen u „Službenom glasniku“ 25/09. Zakon ima 15 poglavija i 44 člana. U vrijeme donošenja

smatran je veoma naprednim i korisnim zakonom, kako za BiH, tako i za regiju. Članovi 7. i 9. koji su uređivali oblast zabranjivanja uzgoja kućnih ljubimaca u svrhu proizvodnje krvna i stavljanja na tržiste, uvoz ili izvoz krvna pasa ili mačaka, ili proizvoda koje sadrže ovakvo krvno nisu bili eksciplitni u odredbama. Zakon je predviđao zabranu uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krvna, te odredio da će oni stupiti na snagu 2018. godine. Novim Prijedlogom zakona predviđeno je, dakle ovim Zakonom koji je predmet, ovim Prijedlogom zakona koji je predmet rasprave, predviđeno je da je zabranjen uzgoj krvnenih ljubimaca u svrhu proizvodnje krvna, zabranjeno je stavljanje na tržiste uvoz ili izvoz krvna pasa i mačaka ili proizvoda koji sadrže ovakvo krvno, predviđeno je da će zabrana uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krvna stupiti na snagu 2018. godine. Dakle, govorimo o izmjenama koje su u međuvremenu nastupile, postupak s Prijedlogom zakona u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Dom naroda Parlamentarne skupštine je primio 23. arila 2017. godine Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja – predlagač Predstavnički dom, s prijedlogom da se razmatra po osnovnom zakonodavnom postupku. Ustavnopravna komisija je 17.05. razmatrala navedeni Prijedlog zakona. Sa 3 glasa za i 2 glasa suzdržan utvrdila je da je Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja usagašen sa Ustavom i pravnim sistemom. Ustavnopravna komisija je sa 3 glasa za i 2 glasa protiv podržala principe Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja. Dom naroda je 30.06.'17. usvojio u prvom čitanju Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja, dakle ovo je sve postupak u komisiji i na Domu do prvog čitanja, i Dom naroda je usvojio u prvom čitanju. Na prijedlog za, kad se usvoji u prvom čitanju slijedi ulaganje amandmana, itd., na Prijedlog zakona nije bilo uloženih amandmana ali su zaprimljeni dopisi Udruženja Aarhus centr BiH, Udruženja uzugajivača i simpatizera činčile i Udruženja Koalicije bez krvna.

Ustavnopravna komisija je na 37. sjednici, održanoj 18.07.'17. godine, a nakon rasprave, odlučila organizirati javnu raspravu o Prijedlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja koja se održava danas u zgradbi Parlamentarne skupštine BiH. Predstavnički dom je na 44. sjednici, od 20. aprila '17., a na zahtjev Predraga Kožula poslanika, u skladu sa članom 133. Poslovnika Predstavničkog doma usvojio po hitnom postupku ovaj Prijedlog zakona. Dakle, ovaj Zakon je na Predstavničkom domu usvojen, na Domu naroda je usvojen u prvom čitanju. I, kao što rekoh, prije drugog čitanja, prije amandmanskog čitanja opredijelili smo se za javnu raspravu imajući u vidu sve ove dopise koje sam naveo i koji su bili relevantni za tu odluku. Vi znate da je BiH potpisnica Aarhuske deklaracije. U deklaraciji se spominje da se o pitanjima koja imaju veliki značaj za ekologiju ili ekološki značaj zakoni koji tretiraju takva pitanja da se obavezujemo na javnu raspravu. Da bez obzira što ovdje može se postaviti možda spornim pitanje da li je ovo od tolikog značaja za ekologiju prema kriterijima koja propisuje ta Aarhuska deklaracija, ali da ne bi ulazili u tu polemiku sad mi smo se ipak opredijelili za javnu raspravu i evo mi smo danas ovdje sa tim ciljem i tom namjerom.

Mislim da ovi podaci i ove činjenice koje smo u uvodu iznijeli da su dovoljni da imamo predstavu gdje se nalazimo, gdje se Zakon nalazi, šta je pred nama i mislim da se možemo i složiti i oko ovog rada, kao što sam najavio otprilike način i redoslijed, i pogotovo da se možemo složiti oko dužine rasprave. Ja bih vas zaista zamolio do pet minuta što je sasvim dovoljno da se iznesu argumenti.

Po ovome kako smo najavili sad bi trebao ovlašteni predstavnik predлагаča Prijedloga zakona da nam se obrati. Pozivam gospodina Kožula, poslanika u Predstavničkom domu, da nam prezentira osnovne podatke i razloge za donošenje Prijedloga zakona.

Izvolite.

PREDRAG KOŽUL

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi gosti sudionici današnje javne rasprave ja vas pozdravljam.

I, evo, na neki način drago mi je što mogu pred ovakvim auditorijem pokušati obrazložiti motive i razloge predlaganja ovakvog zakona. Ja sam ovdje zaista kao predlagatelj može se reći, ne u ime, ne predstavnik predlagatelja ovog Zakona, pa ču vam u što kraćim crtama, kako je predsjedavajući predložio, iznijeti neke argumente i motive zbog kojih sam predložio u Zastupničkom domu ovakav prijedlog izmjena i dopuna Zakona.

Podsjetiću vas najprije na neke činjenice koje su vjerovatno ovdje svima vama poznate ... su donekle bitne za ovu današnju našu javnu raspravu. Već tokom 2016. pojavila je se inicijativa o izmjenama i dopunama ovog Zakona u ovom smjeru. Takav jedan zakon je i ušao u parlamentarnu proceduru, tada jednom suprotnom dinamikom, odnosno suprotnim smjerom, on je prošao kroz Dom naroda i došao u Zastupnički dom Parlamenta BiH i na Zastupničkom domu taj Zakon nije prošao, da tako kažem. Moram kazati da tada, ovaj, i ja osobno i Klub u čijem radu sudjelujem nismo podržali taj Zakon jer jednostavno on nije bio dovoljno ni iskomiciran i nije bio dovoljno jasno obrazložen, nismo imali dovoljno podataka. Taj Zakon je, podsjećam vas, a vi vjerovatno znate, predlagao ukidanje ove zabrane koja je definirana postojećim Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja. Nakon toga, ja ne znam ostalim zastupnicima u Parlamentu, u Zastupničkom domu Parlamenta, ali meni je se obratila jedna skupina ljudi uzgajivača životinja, jedan dio tih ljudi vidim i danas ovdje, sa svojim argumentima i činjenicama, oni su mi donijeli popis od nekih 100 i nešto ljudi koji se u većoj ili manjoj mjeri u BiH bave uzgojem životinja, proizvodnjom i uzgojem životinja u svrhu proizvodnje krvna. I sve su to obitelji, ljudi koji svoju egzistenciju u potpunosti ili u određenoj mjeri zasnivaju na ovoj proizvodnji. Vrlo su me vješto upozorili na podatak da u slučaju da dođe do zabrane proizvodnje uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krvna da će njihove egzistencije na neki način biti ugrožene i da će oni, između ostalog, svoju egzistenciju biti prisiljeni tražiti i odlaskom u inozemstvo. To jeste jedna tema koja je prisutna u našem društvu u BiH, često prenaglašena iz različitih motiva, možda i političkih, ali ona je gola činjenica i ona je nešto pred čime ne možemo zatvarati oči.

Na temelju toga ja sam bio dužan provjeriti i vidjeti kako to stoji i učinio sam odmah dvije stvari. Prva, uputio sam upit prema Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa koliko su oni u toku ove situacije, imaju li oni neku ideju da nešto učine, i unutar tog upita je bila inicijativa da poduzmu određene mjere, evo, da zaštite i ove naše proizvođače ili da donesu najsretnije rješenje. Druga stvar koju sam učinio, da bih provjerio sve ove navode koje sam čuo od ljudi koji su mi se obratili, Istraživačkom sektoru u Parlamentu BiH, unutar Parlamenta BiH postoji jedan odjel koji se zove Istraživački sektor i koji za naše potrebe može analizirati, provjeriti, sakupiti podatke, napraviti određene analize o temama koje nas zastupnike interesiraju, ja sam tražio da mi oni detaljno prikupe podatke kako stoji stanje sa legislativom u ovom području u zemljama, evo, u prvom redu EU ili šire u evropskim zemljama, u svim evropskim zemljama. Moram reći da od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa nikada nisam dobio odgovor na ovaj moj upit, ali ono što mi je Istraživački sektor kroz određeno vrijeme pripremio i dostavio, a što je svima mislim i sada

dostupno na web stranici tog Istraživačkog sektora, mi je bilo vrlo zanimljivo. To se u najkraćim crtama svoti na sljedeće: Unutar EU nije normativno definirana zabrana uzgoja životinja radi proizvodnje krvna ali imaju relativno visoki kriteriji kod tog uzgoja. Postoji različita praksa u različitim zemljama, jedan nešto manji dio zemalja ima zabranu uzgoja uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krvna. ... u tom trenutku to je bila Austrija, Makedonija, Slovenija, Velika Britanija i dio Belgije – Valonija. U međuvremenu od tog istraživačkog rada do danas i Hrvatska je unutar tih zemalja koje imaju potpunu zabranu uzgoja životinja radi proizvodnje krvna. Dio zemalja, kao što su Srbija, još uvijek su unutar prelaznog perioda koji u Srbiji relativno brzo završava, i Nizozemska koja za jedan dio proizvodnje krvna ima prelazni period do 2024. godine. Ostale zemlje EU ili Evrope, da tako kažem, nemaju te zabrane, imaju određene kriterije, različite po zemljama što se tiče proizvodnje, ali nemaju zabranu. Zanimljiv mi je bio podatak da se, da EU pokriva 2/3 svjetske proizvodnje krvna i to je, taj podatak je za mene bio signal da idem u određenom prijedlog izmjena ovih zakona, da ga pustim u proceduru.

Na neki način objasniću u nekoliko, pomalo polemizirajući sa onim što je se u zadnje vrijeme oko ovog Zakona u javnosti na različite načine pojavljivalo, dodatne motive zašto sam u to išao. Prvo, čini mi se pomalo licemjerno da mi u BiH ovako kakav jeste gospodarski i socijalnoj situaciji zabranjujemo uzgoj i proizvodnju krvna, a imamo vrlo sloboden uvoz krvna i proizvoda od krvna u BiH. To ide, često to se u javnosti govori, na ruku onim uvoznim lobijima u raznim područjima. Ako zaista želimo razgovarati o potpunoj zaštiti što se tiče BiH trebali bi ići unutar ove obe mjere. Ja osobno sam za BiH bez krvna, nikada ni ja ni niko u mojoj obitelji, pa rekao bih i široj, ni na ramena, ni oko vrata, a kamo li na ramena pa do koljena ili niže nije stavio krvna i niti će, ali ja u ovom Parlamentu ne mogu iznositi svoje osobne afinitete ili animozitete, ipak pokušavam voditi računa o širim aspektima.

Jedan prigovor je se odnosio, donekle opravdan, na proceduru donošenja ovog Zakona. Ja bih to demantirao činjenicom i ove današnje javne rasprave. Zaista u Zastupničkom domu je ovaj Zakon išao po hitnoj proceduri i unutar naše parlamentarne procedure nakon što je on usvojen u Zastupničkom domu, prije nego što je poslan prema Domu naroda, mene je kontaktiralo Tajništvo Zastupničkog doma da li će kod podnošenja Zakona u Dom naroda inzistirati na hitnoj proceduri. Ja sam tim izričito odbio žečeći da u Domu naroda ovaj Zakon prođe kompletну proceduru, evo, upravo ovako kako prolazi, u oba čitanja, mogućnost amandmanskog djelovanja, pa, evo, i mogućnost ovakve javne rasprave, što je, ne bih rekao, pa skoro i presedan u ovom našem Parlamentu. Relativno često u Parlamentu BiH, relativno rijetko je u Parlamentu BiH dolazilo do ovakvih javnih rasprava. I to mi je izuzetno drago. Dakle, procedura nam omogućava svima, i široj javnosti, da sudjeluje i da kreira ovaj Zakon. Ja tu posebno apeliram na stručnu javnost, ja sam laik u ovoj oblasti, pokušao sam učiniti nešto u zaštiti, evo kasnije će to reći, onih nešto radnih mjesta, nešto egzistencija u ovoj teškoj gospodarskoj situaciji u BiH.

Pitanje, evo, ove javne rasprave i Aarhuske konvencije, meni je zaista drago da je došlo do ove javne rasprave, ona je temeljena na Aarhuskoj konvenciji koja kaže da se svi oni zakonski akti koji u znatnoj mjeri utječu na okoliš moraju proći model javne rasprave. Na neki način u svim ovim našim raspravama u javnosti oko ovog Zakona bilo je malo u tom dijelu kontradikcija. Naime, spominjalo se da je ova grana gospodarska minorna u BiH, da je to jedna mala proizvodnja, da toga nema puno i da neće imati, zabrana ova da neće imati znatan gospodarski efekat, sa čime se ja slažem, ali u isto vrijeme spominjani su znatni uticaji na okoliš, što je, složićete se, pomalo kontradiktorno. Zanimljiv je podatak da je to Aarhuska konvencija, Aarhus je grad u Danskoj, mi znamo da je tu na visokoj razini bila konferencija

na kojoj je donesena i deklaracija, ova konvencija, Danska ima preko 1.500 farmi na kojim se uzbijaju životinje u svrhu proizvodnje krvna. Spominjana je i ... donošenja ovakvog zakona, da je to predsedan u evropskoj legislativi, da uglavnom ovi zakoni idu u drugom smjeru, u smjeru zabrane. I tu je često spominjan primjer Hrvatske. Ja dakako imam relativno veliku empatiju prema Republici Hrvatskoj, prema njezinom, ovaj, i Parlamentu, itd., ali mi često se dotičemo ovdje Republike Hrvatske, ponekad ovako u dobrom svjetlu, a često i u drugom svjetlu. Ja ču jedan drugi primjer kod, ovdje navesti koji je ... na neki način, Estonija zemlja koju često spominjemo kao primjer tranzicijske ..., 11.05. ove godine je sa 80 postotnom većinom odbila prijedlog zakona u kojem se predlagalo, nakon par godina rasprave, gdje je bio prijedlog zabrane uzgoja životinja u svrhu proizvodnje krvna. I to je nastavak jednog čitavog niza zemalja od Norveške, Danske, čini mi se, itd., koji je išao u tom smjeru.

Potpuno sam svjestan osjetljivosti i etičke i svake druge materije koja je regulirana ovim Zakonom. U sjeni ove odredbe koja se tiče prelaznog perioda ostala je ova odredba kojom smo u zakon pokušali implementirati Direktivu 1523/2005 Evropskog parlamenta i Vijeća Europe od 11.12.2007. koja se tiče ovog prvog planka ovog Zakona, dakle, zabrane stavljanja na tržište, itd., krvna pasa i mačaka. Ja bih volio da sam znao, a nisam znao, zato na neki način bacam rukavicu i pozivam struku da definiram kroz izmjene i dopune ovog Zakona jednu temu, jednu materiju koju je više jedinica lokalne samouprave, uključivo i ova u kojoj danas mi ovdje sjedimo, upućivalo prema Parlamentu, to je pitanje pasa latalica. Ukoliko postoji mogućnost i način da se kroz zakonsku, od popravke zakona taj prilično velik problem, na neki način, regulira.

I završno ču reći nekoliko riječi, ja se nadam da neće zvučati previše ili patetično ili demagoški. Unutar javnog djelovanja društvenog pa i političkog držim da u prvom planu treba biti čovjek. U BiH to znači borba protiv siromaštva, nezaposlenosti, odlaska mladih, a u korist gospodarskog razvoja, socijalne stabilnosti i demografske obnove. Zato je potrebno zaista donijeti niz koraka i mera, neke veće ali mnogo, mnogo malih koraka, malih mera i unutar zakonska legislative na svim razinama. Ja nema iluzija da je ovaj sitni Prijedlog zakona značajan u tom pogledu, ali umišljam sebi da je to jedan mali korak u tom smjeru.

Ja vam zahvaljujem na pažnji.

HALID GENJAC

Zahvaljujem gospodine Kožul.

Kao što smo najavili sad ćemo dati riječ prijavljenim za diskusiju redoslijedom na koji su način prijavljeni.

Gospoda Milijana Asenović ili Asanović. Izvolite.

Ja bih vas samo zamolio, ovaj, ako možemo da, i samo još jedna napomena, učesnici u raspravi ja bih zamolio da se predstave i personalno i instituciju ispred koje dolaze radi stenograma koji ćemo mi nakon ove javne rasprave sačiniti i dostaviti svim poslanicima i delegatima u Parlamentarnoj skupštini BiH.

MILIJANA ASANOVIĆ

Dobar dan. Prvo da vas pozdravim.

Ja sam Milijana Asanović, ja sam član Organizacije ...

Prvo, ja želim da se obratim ovdje svima, ja sam jedan mlad član, kao što vidite, ja bih željela ... savjest o životinjama i da na jedan način predstavimo da mi kao omladina trebamo da se borimo za ekologiju. Znači, trebamo donijeti, to je vrijeme kada je donijet zakon imale su vrijeme za proizvodnju do 2018. godine kao što je već rečeno, poslije toga vrijeme je da se zaustavi zato što sve više i više proizvođača ima. Do 2018. godine rekli smo da se povećao broj od 2018. pa nadalje će biti još više. Ja ne bih puno širila, to je ono što ja kažem kao član ove organizacije, kao mladi predstavnik.

Hvala vam puno.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Sljedeći prijavljeni, ja se nadam da će dobro pročitati, Mete Nilsen. Izvolite

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

Evo, dogovorićemo se ovako, ovaj, ja bih vas zamolio, mi imamo ovdje, ovaj, da od vas ne napravimo Parlament, a to nije baš dobro, da ne bude replika, itd., nego ovi koji su prijavljeni daćemo im priliku da diskutuju redoslijedom, a vi koji imate eventualno primjedbe na ono što se izrekne sebi pribilježite i prijavite se poslije ovih pa će vam dati riječ. Takao ćemo najbolje vrijeme uštediti, jer u protivnom ćemo, ovaj, imati replike na replike, a vjerujte to nije dobro.

Znači Mete Nilsen, ja se nadam da sam dobro pročitao.

METTE LYKKE NILSEN

Dakle, moje ime je Mete Lykke Nilsen i ja predstavljam Krzno Evropa, ..., što je Evropski sektor krvna. Hvala vam što ste mi dozvolili da na ovom skupu predstavljam Evropski sektor krvna i zahvaljujem se Parlamentu BiH što je organizovao ovu javnu raspravu.

Drago mi je da čujem da se razmatra prijedlog produžavanja ovog perioda gašenja i nadam se da ćemo tokom tog perioda takođe imati priliku da vas ubijedimo da se nastavi održiva proizvodnja krvna u BiH. Dakle, u Evropi imamo oko 5.000 farmi činčila, lisica, rakuna i kuna i proizvodimo oko 41 tonu koža godišnje. Dakle, u Evropi ukupne cifre prodaje, proizvodnja evropska je zastupljena sa 21%, na svjetskom nivou imamo tržiste od 29,1 milijardu, a na evropskom 7 milijardi. Dakle, naš prvi prioritet kao Sektora krvna je dobrobit životinja i u tom smislu mi smo poduzeli opsežni program procjene dobrobiti životinja. On ide pod nazivom ... Takođe svjesni smo da bismo bili vjerodostojni i pouzdani u smislu toga kako nas vide potrošači i političari da moramo imati jedan objektivan i neovisan program procjene dobrobiti životinja na farmama. Zato smo zatražili od sedam različitih univerziteta u Evropi da analiziraju Program Evropske komisije pod nazivom Kvaliteta dobrobiti i na osnovu toga smo istražili, tražili smo od znanstvenika da izrade mjere koje će nam reći šta to možemo provjeravati na farmama krvnenih životinja. Tražili smo im da pogledaju znanstvene radove unazad 30 godina ... smo im dali, ostavili smo njima, znači, da odluče, nismo nametali nikakve restrikcije, ograničenja kao industrija. Kada su znanstvenici, znači, izašli, kada su sastavili taj Program njihovi protokoli su testirani u 10 različitih zemalja u Evropi i nakon toga u 2017. smo počeli sa punom implementacijom na 4.000 farmi kuna i lisica. I važno je

naglasiti da ne provjerava te stvari Sektor krvna, nego to radi neovisna kompanija za provjeru, zove se Baltik ... Oni rade te procjene na farmama.

Danas nije samo važna dobrobit životinja, čula sam već nekoliko puta je spomenut utjecaj na okoliš, za nas je to takođe važna stvar, tako da smo 2017. takođe angažovali pet različitih univerziteta da nam pomognu sa procjenom utjecaja na okoliš. Kada je u pitanju cijeli vrijednosni lanac proizvodnje krvna ovaj proces do današnjeg dana međutim nije završen. Mi smatramo da je potrebno da se razmotri puni ciklus od toga čime se životinje hrane, pa do toga što je konačni proizvod cijelog tog procesa i do činjenice da se radi o biorazgradivim materijalima.

Važno je takođe naglasiti da je Sektor proizvodnje krvna u stalnom procesu razvoja, da mi smo otvoreni za mišljenja, slušamo, stalno smo na osnovu tih iskustava učimo i mudriji smo. U budućnosti se nadamo da ćemo postići punu održivost naših proizvoda. Važno je takođe naglasiti da krvna nikada ranije nije bilo toliko popularno u svijetu mode kao što je sada. Potrošačima je važan taj izbor kvalitetnog i prirodnog proizvoda koji porede sa plastičnim vlaknima.

I na ovome ću zavrti, nadam se da će Parlament razmotriti produžetak faze gašenja ove proizvodnje i da ćemo u budućnosti imati priliku da razgovaramo o postizanju održivosti ove proizvodnje.

Hvala vam.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.
Gospođa Amela Begović.

AMELA BEGOVIĆ

Dobar dan, poštovanje svima vama delegatima, učesnicima na ovoj javnoj raspravi.

Ja sam Amela Begović, povratnik sam iz Švedske i da dodam ujedno da Švedska nema zabranu za uzgoj ovih životinja. Ja imam farmu kuna u Podgrabu. Od Švedske do Podgraba u Republiku Srpsku simbolično i figurativno veliki je put, ali ništa nije nemoguće ako čovjek ima ideju i želju za radom. Ja i moja porodica razvili smo farmu kuna u Podgrabu po najsavremenijim standardima Evropske zajednice. Moje dijete koje odrasta u Švedskoj i postaje punoljetan ima želju i volju da taj projekat razvije i u Bosni i Hercegovini. Ako to nije dovoljan argument da se radi o perspektivnom preduzetništvu, nisam onda sigurna da smo svi u ovoj, mi u ovoj državi, podjednako dobromanjerni i iskreni. Ekološki standard koji mi razvijamo u našim projektima su preduvjet za uspostavljanje poslovne suradnje sa kupcima. Ja sam nedavno imala posjetu predstavnika Eropske zajednice Finske, otkupne berze, i vjerujete mi da su daleko zahtjevniji nego što je bilo kada i bilo koji inspekcijski organ ove države bio. Osim toga, kad sam prije par godina počela sa ovim projektom, niko od nadležnih mi nije rekao za postojanje mogućnosti da bi se ova vrsta preduzetništva može dovesti pod znakom pitanja. U projekat koji razvijam u Podgrabu, Republika Srpska, investirala sam porodičnu ušteđevinu ostvarenu radom u Švedskoj, ali sam ušla i u kreditne aranžmane. U toku je isto proširenje farme i sve što radimo, radimo po svim propisima koji se od nas zahtjevaju. Javnosti radi, kompletan ciklus proizvodnje je zatvoren u smislu iskorištavanja nusprodukta kao sirovina ili repro materijala, a zašto ne kazati kao kuriozitet da, između ostalog, prehranjujem se u azilu Prača, a s tim i da imam Pismo namjere o poslovnoj saradnji otpada, otkupa životinjskog porijekla ..., i iz Visokoga je. Osim toga, za prehradu kuna

koristim više hiljada tona animalnoga otpada iz mesne i preradarske industrije u Bosni i Hercegovini na godišnjem nivou, te na taj način obavljam posao za koji ova država nema još uvijek nikakvo adekvatno rješenje. U prilogu činjenice da poslujemo po najzahtjevnijim standardima, ide i zapisnik UNIS sa Instituta za ekologiju u Istočnom Sarajevu koji je proveo ..., koji je proveo mjeriterske parametre za kvalitetu vazduha, zemlje, vode u sva četri godišnja doba. Kao što vidite, to su ti parametri koje ja radim četri puta godišnje već tri godine i to je dokazano, parametri su daleko ispod maksimalno dozvoljenih vrijednosti koje su određene pravilnicima koje regulišu nadležni organi u Republici Srpskoj. Na ovo, na ovaj govor gospodice Milijane koja je govorila o ekologiji, mislim da sam malo objasnila o čemu se radi. Uvjerena sam da će nadležni politički organi vlasti imati sluha i razumjevanja prema nama, investitorima, koji pokazuju interes povratka iz dijaspore i investiranja u Bosni i Hercegovini. Osim toga, prije neki dan sam ispratila potencijalne investitore iz Holandije, a slobodno možemo reći da imamo rasprodatu proizvodnju i za iduću godinu. Ako neko u ovoj državi, ako bilo ko u ovakvim poslovnim pokazateljima ne vidi šansu, onda se trebamo preispitati po pitanju zdravog razuma. Uvjerena sam da neću morati razmišljati o gašenju projekta u Podgrabu i povratku nazad u Švedsku. Nisam sigurna šta bih rekla svom mlađom sinu koji ima želju da napusti blagodati Švedske, urbane sredine, za malo mjesto što je Podgrab u Republici Srpskoj. Hoću da vjerujem da su pred nama rješenja koja će podržati ovakve projekte i da ćemo iznaći mogućnosti bržeg razvoja ove vrste poduzetništva. Investitori koji su posjećivali naše farme su impresionirani i uvjerena sam da poslije ovog zakonskoga rješenja ćemo ostvariti dosta novih ..., novih farmi i novih radnih mesta.

Ja se zahvaljujem.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Sljedeći je gospodin Hasan Agić, Udruga uzgajivača i simpatizera činčila, pa nek se pripremi Darko Rajić.

HASAN AGIĆ

Pozdravljam uvažene poslanike i delegate Parlamentarne skupštine BiH, također svoje kolege uzgajivače, njihove porodice i ostale prisutne.

Ja sam Hasan Agić, jedan od uzgajivača činčila, po zanimanju doktor veterinarske medicine, a spadam u red onih mlađih ljudi koji su u posljednjem trenutku, a može se kazati i pukim slijedom okolnosti, ostao u Bosni i Hercegovini. Nakon dugog boravka na birou za zapošljavanje iskoristio sam start-up projekat Federalnog zavoda za zapošljavanje i registrovao firmu koja je izvozno orjentisana, te nakon godinu dana postojanja uposlio osobu sa invaliditetom od 60% koja je također bila na birou za zapošljavanje, a danas sam jedan od uspješnih uzgajivača činčila. Znači, sada trebam zatvoriti svoju farmu, ugasiti firmu, najvjerovatnije bih u tom slučaju napustio Bosnu i Hercegovinu, a invalidna osoba koja je jedva došla do ovog radnog mesta, ponovo se prijaviti na biro za zapošljavanje. Svi govorimo u Bosni i Hercegovini o pokretanju izvozno orjentisanih projekata, a to je ovaj projekat. Ovaj projekat je interesantan i zato što daje prilliku ruralnim djelovima naše zemlje da se pokrene ovaj projekat. Ovo bi se trebalo stimulisati, a ne dovoditi pod znak pitanja. Javnosti je malo ili nikako poznata činjenica da se ova vrsta uzgoja može odvijati u svakom urbanom okruženju. Moji kapaciteti, kao naprimjer, se nalaze u Vlakovu u kući u kojoj živi moja porodica. Mi uzgajivači se trudimo da napravimo što bolje uslove za životinje jer imamo bolje i kvalitetnije životinje, a samim tim, bolje ih plasiramo na tržište. Tako da je nama u cilju da obezbjedimo bolje uslove. Svi mi današnji uzgajivači smo pokazatelj da u ovdašnjim okolnostima, uz

određenu samoinicijativu i relativno mali novac, mogu se započeti i održati poslovi koji osiguravaju, prije svega egzistenciju naših porodica, a svako od nas otvara i po nekoliko radnih mjesta ovim projektom. Svaki posao ima svoje dobre i rizične strane. Ova vrsta djelatnosti, osim što je izvozno orjentisana, daleko i sigurnija je od atmosferskih uticaja zbog kojih poljoprivredni proizvođači imaju velike štete o čemu govori i ova godina. Veću društvenu štetu već danas imamo od prevelike i prekomjerne upotrebe pesticida u poljoprivrednoj proizvodnji. Pokazatelj tome u ovoj i u prošloj godini su pčelinjaci koji su i u nekim djelovima Bosne i Hercegovine uništeni i do 70%. Ovo je samo jedan od milion primjera koje bismo mogli navoditi u prilog tvrdnji da industrializacija i proizvodnja na svakojake načine može ugroziti ljudske živote, životinjski svijet i biodiverzitet uopšte. Ako budemo imali razumjevanja za napredak društvene zajednice, mi uzgajivači se sa pravom nadamo podršci političkih organa vlasti. Nadamo se usaglašavanju mogućih modela podsticaja koji bi ubrzali razvoj ove djelatnosti koja je jedna od najperspektivnijih. Mi uzgajivači smo uvjereni da iznalaženjem modela društvene podrške kako bi se za godinu, dvije, govorilo o stotinama novih radnih mjesta i da umjesto sadašnjih 150 uzgajivača u Bosni i Hercegovini, govorimo, zašto ne reći, o hiljadu uzgajivača. Ostvarena saradnja nas uzgajivača kako iz cijele Federacije BiH, tako i Republike Srpske, primjer je kako poduzetnički interesi ne poznaju entitetske granice. Mi pokušavamo jedni drugima biti od koristi, jer samo zajednički organizirani možemo afirmisati poslovne interese, rješavati pitanja koja regulišu poslovanje djelatnosti kojom se bavimo. Uvjerenja sam da će ovo zakonsko rješenje prije svega ići u prilog čovjeka, ovdašnjih građana koji žele, mogu i znaju na vlastitom kućnom pragu realizovati poduzetničku ideju i nadam se da neću biti još jedan od mladih ljudi koji će razmišljati o odlasku iz Bosne i Hercegovine ukoliko mi se uskrati pravo na rad poslom, odnosno kojim se sada bavim.

Hvala lijepa.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Sljedeći je gospodin Darko Rajić, Udruga uzgajivača i simpatizera, a neka se pripremi gospodin Branko Crnogorac.

DARKO RAJIĆ

Dobar dan svima.

Ja sam Darko Rajić, pozdravljam vas sve, poštovanje predsjedavajući. Dolazim iz Mostara, dolazim ispred Udruge uzgajivača i simpatizera činčila. Ono što se mora reći, znači, činčila je jedna životinjska vrsta koja je istrebljena, znači u prirodi sve vrste činčila, tip raton, la plata, one su jednostavno iskorjenjene i sad je ostao samo ovaj farmski način uzgoja. Ja inače radim jedan jako stresan posao i te životinje, kako bi vam rekao, ja se na taj način relaksiram sa njima. Znači ove životinje se, znači, izvoze žive, ne ubijaju se tu. E sad, ja sam imao jednu viziju ovoga posla jer mi u to vrijeme ljudi moji nismo znali za tu zabranu, mi smo to tek saznali prije četri, pet godina. Ja sam, znači, uzgajivač, to volim, to radim i sad ne vidim nekog drugog rješenja, ili da ja nešto predem na neki drugi posao, je li. Ima li iko ovdje da nam, evo, šta bi mi trebali da radimo poslije ovoga? Ja bi da se mi ugledamo na ove zapadne zemlje, znači, sjeverne zemlje, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Poljska, te zemlje, znači, razvijaju tu proizvodnju, oni šire proizvodnju i sad ja sebe ponekad ovako pitam, zašto mi, zašto se mi ne možemo baviti tim poslom? Znate, Hrvatska je nekad bila najveći proizvođač, svjetski, činčila, evo sad je došla ta zabrana, ja se nadam se to neće desiti

i kod nas. Ovo je posao koji se može širiti, od kojega se može življeti. Ja apelujem na Dom naroda, evo, to je toliko.

Hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Znači gospodin Branko Crnogorac, Udruga uzgajivača i simpatizera činčile, također, a neka se pripremi gospodin Bešlagić Emir.

BRANKO CRNOGORAC

Dobar dan svima, ja bih pozdravio sve ovdje prisutne.

Ja sam se htio nadovezati na govor Predraga Kožula i htio sam se na kraju opet, ako može, onaj, da se javim za te neke argumente koji ne budu točni ili krivi. Istraživao sam ova, kako sam se pripremao za javnu raspravu, a moj obitelj se bavi ovim poslom, baš sam želio vidjeti što ti ljudi govore, zašto su toliko protiv nas, protiv našega posla koji odrađivamo časno i zarađivamo novac normalno. Onaj, što se tiče Predraga, on je rekao o zemljama koje su uvedene. U trenutku kada su uvedene zabrane u tim zemljama nije bilo ljudi koji će se boriti za sebe i nisu mogli se boriti sa ljudima koji imaju moć nad medijima, nad davanjem raznoraznih krivih informacija i tako iskrivljivanje mišljenja ljudi jer ljudi sve što čuju informacije, naravno da niko neće ići provjeravati te informacije, jesu li te istinite informacije ili slično. Onaj, isto tako bi se volio nadovezati da, na to što kažu da imaju značajan utjecaj nad okoliš, ovaj, uzgoj krvna. To uopće nije istina, oni se tu pozivaju na neka izvješća Svjetske banke koja su rađena devedesetih godina, a temelje se na nekim podacima iz još prije, iz sedamdesetih godina. Ali bez obzira na to, svi ti podaci da ima utjecaja uopšte se ne odnose na uzgoj krvna, nego na njihovo štavljenje i preradu u odjeću, već odnose samo na štavljenje i preradu kože, a kako ljudi, niko neće to provjeravati, i oni, onaj, to podmeću pod, i u sve reference navode to, ne stavljaju odakle je uzeto. Ja imam ovdje izvadak iz toga izvješća Svetske banke koji kaže da među 75 najvećih zagađivača u svijetu industrija uopće, nema industrije krvna, već se nalazi ta prerada kože. Dalje, još ostale informacije koje aktivisti govore protiv nas uzgajivača, svi su to izvještaji ... i Znanstvenog odbora za zdravlje i dobrobit životinja koje je usvojio Council of Europe, Vijeće Europe. Tu isto ima raznoraznih malverzacija i krivih informacija, mislim ja isto to nisam znao, isto kada sam istraživao, tek sam onda video o kakvim se udrugama, mislim ne želim nikoga kriviti, ja vjerujem da ove ovdje mlade dame isto ne znaju izvore tih informacija, već dobivaju od tih krovnih organizacija. Izvješće ... isto tako je, isto tako je rađeno po narudžbi tih, tih slavnih, velikih aktivista protiv uzgoja krvna koji kažu za sebe da se bore za prava životinja iako, po mom mišljenju, neko ko se bori za prava životinja će gledati onako stvari kakve jesu, a neće davati krive informacije u javnost i krive, raditi krive izvještaje, raditi na njima nekakve malverzacije. Mislim to se, ja ništa ne lažem, to su sve informacije koje se mogu naći, i dokazi, na internetu, uopće nije problem naći nego niko nema, nema onaj, niko to ne traži niti ih zanima. I isto tako želim ove slike, ove videe, ankete što se provode, to su, ja kako sam inžinjer računarstva i bavio sam se fotografijom i videom, znam kako te sve slike koje oni objavljaju, i videe, su retuširani i ne mogu uopće vjerovati da se to uopće nisu, na farmama takve stvari se ne mogu snimiti jer mi na farmama uzgajamo životinje da njima bude što bolje, jer samim tim imamo i bolje krvno i imamo bolju cijenu na tržištu. A te sve slike su pravi photo session i ti, te životinje koje su jadne bolesne, oni ih tako slikaju po tim savršenim svjetlom, savršenom pozadinom i nazivaju se prijatelji životinja. Isto tako uzimaju videe sa farmi koji su snimani, stavljaju na lice, prekrivaju ih sa onim blurom tako da se ne vidi šta

osoba govori, dodaju neke druge, druge zapise zvučne, tako da kao oni govori nešto drugo i tako iskrivljuju, iskrivljuju ono što javnost misli i zato ljudi, većina ljudi, ima nekakve predrasude prema ovoj industriji.

Ja mislim da je to to, toliko od mene i eto, hvala što ste me slušali. Volio bih isto na kraju, ako mogu, na argumente koji se nadovežu da se argumentiraju i reference koje se navode.

HALID GENJAC

Naravno Branko, naravno. Hvala Branko.

Znači sljedeći je gospodin Bešlagić Emir, a nek se pripremi gospođa Nina Kreševljaković.

EMIR BEŠLAGIĆ

Dobar dan, pozdravljam sve prisutne, predsjedavajući poštovanje.

Ja sam Emir Bešlagić dolazim iz realnog sektora, ja sam direktor i vlasnik firme „Nerzz Bešlagić“, 30 godina se bavim pravljenjem predmeta od kože i od krvnog mješavina, kako sam upoznat sa ovim, sa ovom proizvodnjom. Prije agresije na našu zemlju bilo je jako puno farmi nutrija zečeva i bizama i dragi mi je da, evo poslije agresije, da se konsolidovalo i da na prostoru čitave Bosne i Hercegovine imamo sigurno 150 farmi. Ja poznam mnoge i bio sam, da kažem, i lobist i pomagao i zato što sam ja iz realnog sektora i znam što znači samo jedno radno mjesto da se napravi. Ovi ljudi su, nekome je to dopunska djelatnost, a nekome, ovaj, nekome to osnovna djelatnost i mislim da, da ovaj Parlament svakako treba da pozdrži ovo podruženje, a isto tako da nam pomogne da u, u krajnjem cilju, da zakon ostane trajan. Isto tako, u vidu amandmana ili zaključaka, već kako može ovaj Parlament, da uđe u zakon da, pošto je, pošto su farme na, kao, one se tretiraju kao poljoprivredni proizvodi, a poljoprivreda je isključivo na entitetском nivou, znači, ovaj Parlament će vjerovatno dati upute entitetima na koji način će oni uskladiti zakone u budućnosti sa produženjem i sa ovim nekim trajnim. Pa bi htio da ovaj Parlament da smjernicu, da da jednu vrstu podsticaja ili obavezujućeg podsticaja koji će entiteti dati u finansijskom smislu da ove uzgajivače pomogne, znači, u smislu poboljšanja za dobrobit životinja ili već kako bude neko Ministarstvo poljoprivrede pravilo neke okvire. Jer imamo dosta, dosta podsticaja, ne znam ni ja, za, u poljoprivredi, a pošto je ovo poljoprivredna ta, kako se zove, ovaj, pošto potпадa pod poljoprivredu, mislim da bi bilo, ovaj, korisno da, i za te ljudi, a inače u cijelosti da ih podržimo. Isto tako, mi imamo puno farmi pilića i imamo farme, ovaj, ovaca, krava i svega, ako mi sada zabranimo ovaj zakon za deset godina ćemo vjerovatno, ili za pet godina, ćemo raspravljati o tome da zabranimo i to, a ustvari mi to konzumiramo. I što je predlagač rekao, ako ćemo biti, ovaj, pošteni i nećemo biti licemjerni, onda bi trebali zabraniti u uvoz krvnog mješavina, na kraju krajeva, jer sam zabranjujemo proizvodnju, a mi ćemo to konzumirati. Isto tako, eto, ovaj, tako da podržavam sve što je predlagač rekao u činjenicama i da mi trebamo ovdje u Bosni i Hercegovini, da mi trebamo donositi svoje zakone jer sutra ćemo sa tim zakonima ući u Evropsku uniju, odnosno da mi to uskladimo sa Evropskom unijom. Ne vidim razlog, ako jedna zemlja u Evropskoj uniji ima zakon koji uzgaja, mi ga možemo prepisati, odnosno možemo ga u hodu riješiti da bude isti zakon.

Eto, od mene toliko, zahvaljujem.

HALID GENJAC

Zahvaljujem Emire.

Znači gospođa Nina Kreševljaković, Udruženje AARHUS Centar u Bosni i Hercegovini, a neka se pripremi gospođa Marković Svjetlana.

NINA KREŠEV LJAKOVIĆ

Dobar dan svima, ja sam Nina Kreševljaković, dolazim ispred Udruženja AARHUS Centar u Bosni i Hercegovini. Ja danas neću komentirati uopće zakon, tu sam došla sam da Ustavnopravnoj komisiji naglasim jednu činjenicu vezanu za javnu raspravu koju oni vjerovatno već znaju, ali smatram potrebnim da kažem. Da je neophodno nakon što javnost dostavi pismene komentare, da vi te pismene komentare morate uzeti u obzir i u slučaju da ih ne usvojite, obavezni ste da javnosti, odnosno svakome pojedinačno ko vam je dostavio komentare odgovorite zašto ih niste uzeli u obzir.

Hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Gospođa Marković Svjetlana, a neka se pripremi gospođa Maša, koliko ja mogu pročitati, Alihodžić, nadam se da jest.

SVJETLANA MARKOVIĆ

Dobar dan svima, želim da pozdravim ovdje sve prisutne.

Ja sam član ogranicije Centar za održivi razvoj i ekologiju, inače, kao što vidite, jedan sam od mlađih članova. Čula sam razne govore o mladima, o nekoj perspektivi, ja iskreno ne smatram da je ovo jedini biznis koji mi možemo da pokrenemo i da nas navede da mi ostanemo ovdje. Čula sam kako govore za Mostar, Mostar je jedan lijep grad, ja inače dolazim iz Trebinja, tako da smatram da mi imamo dovoljno prirodnih resursa i svega da razvijemo dobar turizam, da privučemo druge ljude i da tako podstaknemo jednu od nekih drugih proizvodnji, a ne da se baziramo samo na proizvodnju krvzna. Drugo, treba da razmišljamo više globalno zato što samim tim ne razmišljamo samo o zaštiti i dobrobiti životinja već razmišljamo o nama, o našim životima. Mi znamo kako teče sav taj proces proizvodnje, da to utiče i na kvalitet vode, i zemljišta i vazduha i svega. Smatram da prije svega trebamo da razvijemo jednu humanu stranu ličnosti, da prije svega budemo ljudi, a smatram da mi i dalje možemo da nađemo i neke druge poslove, da sebi obezbjedimo opstanak ovdje.

Hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Maša je sljedeća, predsjednik Skupštine Udruženja „Mi smo dio rješenja“, tako se udruženje zove, a nek se pripremi Maida, koalicije bez krvzna, iz Koalicije bez krvzna.

MAŠA ALIHODŽIĆ

Dobar dan, želim da pozdravim sve prisutne. Ja sam Maša Alihodžić, predsjednik Skupštine Udruženja „Mi smo dio rješenja“, koja se bavi etničkim tretmanom čovjeka i životinja. Ja sam tu, prije svega, da pričam o dobrobiti životinja i smatram da ne možemo u potpunosti pričati o dobrobiti životinja kada se te životinje, kada se sa njima postupa na način na koji se postupa i način na koji se oni ubijaju za proizvodnju krvna. Smatram da način na koji se drže te životinje nisu po svim propisima i pogotovo kada pričamo o krvima koje su jedne od najmazivnijih vrsta i koje u prirodi ne žive u grupa, već žive same, te se one u kavezima drže, po nekoliko njih i one napadaju jedne druge i na kraju to ne završi uopšte po propisima kako bi trebalo da bude. Samo ubijanje tih životinja se odvija na jedan jako nehuman način, elektrokutijom i gasnom komorom, pri čemu, nakon tih gasnih komora, kako često se dešava da te životinje prezive, te se žive, te se na njima živim, je li, skida krvno i obavljuju te ostale stvari. Nemam nekih drugih komentara, osim da naglasim nehumanost takve jedne industrije i nehumano postupanje prema tim životinjama.

Hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Gospođa Maida Šase, ja ne mogu bar da pročitam, izvinjavam se, Koalicija bez krvna. A nek se pripremi Ilija čije prezime ne mogu pročitati.

(?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

... Andačić.

MAIDA ŠABETA

Dobar dan svim prisutnima, ja sam Maida Šabeta predstavnica sam Koalicije bez krvna i ... BiH.

Ja bih odmah na startu, da se malo vratimo na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja, mi ćemo se ovdje najmanje obazirati, ustvari skretati pažnju na dobrobit životinja, obratiću pažnju na pravnu sigurnost i zaštitu okoliša, ali prvenstveno moram da pozdravim inicijativu predlagača izmjene Zakona, posebno u odnosu na član 1. i član 2. Prijedloga. Prema članu 1. Prijedloga zabranjuje se ako se usvoji, naravno, zabranjuje se uzgoj kućnih ljubimaca za proizvodnju krvna čime se, naravno, zabranjuje automatski i uzgoj činčila, jer su činčile prema Zakonu o zaštiti i dobrobiti životinja po članu 2. tački h) mali glodari, po veterinarskoj terminologiji kućni ljubimci. Tako da mi nije malo jasno zašto su uzgajivači činčila za donošenje ovih izmjena, jer i oni su zakačeni ovim prijedlogom. Mi ćemo se dalje bazirati, dakle mi na to nemamo komentar, veoma pozdravljamo tu inicijativu, posebno inicijativu da se zabrani trgovina krvnom pasa i mačaka, a takođe dodajem da smo mi apsolutno za potpunu zabranu i uvoza. Prema podacima Uprave za indirektno oporezivanje, Ureda za veterinarstvo daleko je veći uvoz krvna u Bosnu i Hercegovinu nego izvoz.

Nadalje, da se baziramo sad na pravnu sigurnost. Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja u Bosni i Hercegovini donesen je 2009. godine, punih 10 godina su uzgajivači imali vremena da

se prilagode zabrani znali ne znali, pogotovo da skrenem pažnju na ono – nismo znali za zabranu. To je vaš problem, kada pokrećete bilo kakav posao, bilo čime da se bavite morate se raspitati i morate pročitati zakone. Dakle, Parlamentu skrećem pažnju, sada 2017. godine, dakle nakon devet godina se dovodi u pitanje jedna zakonska zabrana, hoćemo li 2027. godine ponovo sjediti ovdje i razmatrati da se produži za još 10 godina kada u ovoj zemlji bude na još hiljade i hiljade više puta farmi krvna u Bosni i Hercegovini. Nadalje, kada je donesen Zakon u tom periodu su krznari i te kako znali za zabranu, niti jedan se nije pobunio, takođe veliki broj njih je zatvorio svoje farme. U slučaju da, jeste, jer smo mi u toku kampanje zajedno sa Uredom za veterinarstvo kada smo informisali javnost imali direktan, direktnе sastanke sa uzgajivačima i bili su apsolutno spremni i zatvorili su. Ti uzgajivači imaju apsolutno pravo da, na naknadu štete ukoliko se sada usvoji produženje roka zabrane.

Nadalje, čula sam nevjerovatne komentare vezane za zaštitu okoliša. Ja moram samo da skrenem pažnju, nekoliko uzgajivača je spomenulo evropske standarde, čak su i spomenuli činjenicu da Bosna i Hercegovina nema nikakve pravne propise, upravo u tome i jeste problem. Mi kao, Bosna i Hercegovina ima velike obaveze prema EU u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju da usvoji EU Aki, odnosno pravnu regulativu EU. Bosna i Hercegovina nema uspostavljen sistem prikupljanja animalnog otpada, pogotovo iz ovakve vrste industrije. Animalni otpad, molim vas imaćete vremena da replicirate, prema informacijama Federalnog ministarstva okoliša i turizma animalni otpad iz ove vrste industrije je u nadležnosti veterinarskih inspekcija. Ured za veterinarstvo tvrdi da nema animalnih spalionica. Zeničko-dobojski kanton nam je poslao dopis, mi ovdje u ovim pismenim komentarima imamo jako mnogo priloga pa ćemo vam to dostaviti nakon rasprave, gdje je dokazano da ne postoje animalne spalionice da se zakoni ne provode, da su, da sve ovo treba da pređe na nivo, na entitetske nivoe. Ministarstva zaštite okoliša i životne sredine pojma nemaju da farme krvna uopšte postoje u ovoj državi. Dalje, dakle niti jedna institucija u ovoj državi nema registar farmi uzgajivača, niti jedna. Evo ovdje svih dopisa institucija, od Agencije za statistiku, Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske, Uprave za indirektno oporezivanje, Ured za veterinarstvo BiH pojma nema da farme postoje. Na osnovu čega vi postojite? Na osnovu čega se vrši kontrola vašeg rada? Evidencije, jedine informacije koje imamo je od Carinske uprave, Uprave za indirektno oporezivanje o načinu, o izvozu krvna iz Bosne i Hercegovine, gdje vidimo da se izvozi neznatan broj, neznatna količina krvna koja nije od ovčije, od 83 ukupne tone krvna izvezene iz Bosne i Hercegovine u 2016. – 80 tona je ovčije, 80 tona je ovčije i oko 795 kg registrovanih u Danskoj i to krvna kuna.

Ja moram gospodu Amelu pozdraviti, jer je među jedinim registrovanim u Bosni i Hercegovini i znamo da radite po propisima, al' Vi ste među jedinima, mi ne, i ne postoje apsolutno nikakvi podaci. Da li će Bosna i Hercegovina dopustiti prvenstveno da se u ovih narednih 10 godina poveća ovaj problem, da nemamo registar, da imamo užasan uticaj na okoliš.... spomenula sam samo animalni otpad, šta je sa ostalim. Republika Mađarska, Danska, Holandija, Belgija, Italija, evo ovdje se sve nalazi na ovim CD-ovima sve studije, detaljno odrađene studije, stručne studije od institucija. U svakoj toj zemlji postoji propisano koliko jedna farma krvna mora biti udaljena od naseljenih mesta pogotovo kune, obzirom da su kune najveći zagadivači, prvenstveno i zbog njihovog vonja, zbog emisije štetnih gasova poput amonijaka, sve ima dokumentovano. Zauzimanje poljoprivrednih, odnosno zemlje, moraju plaćati posebne naknade, to kod nas ne postoji, nije provedeno. Sistem zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini nije na nivou i neće biti u funkciji narednih 3 do 5 godina minimalno i naš osnovni, osnovni argument protiv jeste upravo zaštita okoliša i pravna sigurnost. Molimo vas nemojte dopustiti da 2027. imamo isti ovaj problem i da nam se svakih 10 godina se dešava isti ovaj problem.

Spomenute su države EU, Holandija je stalno spominjana kao zemlja kao, koja dopušta uzgoj krvna. Holandija je treća u svijetu po uzgoju krvna u svijetu, pa je Vrhovni sud Holandije nedavno u potpunosti odbacio sva nastojanja da se produži rok zabrane. Nedavno Češki parlament, Češka je bila odma iza Holandije, Poljska, ne znam šta je bilo sa Estonijom, Republika Hrvatska, naravno, znate šta je bilo sa njom, ostale države su u procesu. Mađarska je u procesu za zabranu iskorištavanja činčila, ako niste znali ... uzbunjivači činčila. Bugarska je u procesu, Rumunija je u procesu, Bosna i Hercegovina je bila među prvima, dakle prvo je bila Austrija, pa Hrvatska, pa Bosna i Hercegovina sa ovim Zakonom, a sada ako budemo dozvolili da se produži ovaj rok za 10 godina bićemo zadnji. Jer da napomenem, da je Holandija bila iza Kine, koja je najzloglasnija industrija krvna na svijetu i Holandija je donijela potpunu zabranu i mi, ne znam o čemu mi više pričamo.

Dakle, ja bih da ostavim sad vama ove pisane komentare, pa pogledajte detaljno, dakle, sva mišljenja i naša i inostranih institucija, ali posebno institucije u Bosni i Hercegovini koji dokazuju da je ova vrsta industrije potpuno netransparentna i potpuno neopravdana.

Zahvaljujem.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Gospodin Andačić Ilija, a neka se pripremi

(?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

Dobro, dobro, znači na mlađima, a tako je, a neka se pripremi gospođa Amela Turalić.

ILIJA ANDRAČIĆ

Hvala još jednom, da napomenem da ćemo i mi isto dostaviti sve, sve argumente koje oni navode i mi isto koje imamo da se uzmu u obzir. Nadovezao bi se na, na Svetlanu koja govori da, gospodu Svetlanu, da je uzgoj štetan i na Aidu, uzgoj je kao što znamo, prema vašim referencama nije štetan, jer ne ulazi u 75 najvećih zagadivača, industrija koje zagađuju, tj. mi smo zapravo preradivači, jer kune, Ameline kune jedu otpatke iz, od mesne industrije i tako, ne znam, Amela bolje zna koliko se preradi da se, uglavno ti od, kune puno više prerade takvoga otpada, a stvore puno manje i takođe njihov otpad se može dalje koristiti u druge svrhe, isto tako i kune mogu se koristiti kasnije u proizvodnji biogoriva i slično. Međutim, kako mi smo stalno pod zabranom, ne možemo širiti svoju proizvodnju, ne možemo gledati druge vidike, ne možemo tražiti nikakve prihode iz EU da nam pomognu da ova industrija bude još bolja i uspešnija i mi sami kao uzbunjivači u cijeloj Evropi ja, ja sam evo član, moja obitelj i firma smo članovi Evropskog komiteta uzbunjivača životinja, imamo sastanke svako dva-tri mjeseca gdje se mi borimo, borimo se za dobrobiti životinja da te životinje na farmama imaju što bolji, da imaju što bolji uzgoj i što bolje uvjete, a uopće se ne borimo za zabranu zato što prema svim filozofskim i etičkim stajalištima uopće ne možemo stavljati životinju na mjesto čovjeka, što aktivisti rade, poistovjećuju životinju sa čovjekom, a to nije moguće. Mi isto ne želimo životinju staviti da je samo predmet, nego je želimo staviti negdje između gdje ona pripada.

Isto tako Aida navodi da niko ne zna za nas kako nam je Ured za veterinarstvo dao izvozni broj da izvozimo činčile, kako oni ne znaju za nas, kako je to moguće, to isto ne znam kako dolazi do takvih informacija. I što se tiče njenih stručnih studija, želio bi da se sve reference na koje su ti stručni studiji napravljeni, jer vidim po ovim studijima koji provode te sve velike udruge, koje se kažu za sebe da su priatelji životinja, vidim da su pune malverzacije i krivih informacija što nije istina, a to se može vidjeti iz referenci na koje se nadovezuju koje su ili izbačene, na to su čak znanstvenici koji su, evo za Znanstveni odbor za zdravlje ... životinja koji je usvojio Vijeće Europe, taj, uredbu kako se radi sa životnjama, znanstvenici su napravili prosvjedno pismo od njih 6 od 8 koje ja imam ga ovdje, koje govori kako su, kako je nastrojeno prema zabrani krvnog dana, kako je preko 300 referenci na koje su oni pozivali i kako nisu smjeli sudjelovati u pisanju zaključka. Tako da tu možemo vidjeti koliko se malverzacija radi u ovom području i ja ne mogu vjerovati da se takve organizacije bore za dobrobit životinja, nego su tu neke druge skrivene, skriveni interesi tako da toliko od mene zasad.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Gospođa Amela Turalić, a neka se pripremi gospođa Lejla Šadinlija.

AMELA TURALIĆ

Pozdrav svim prisutnim, ja sam Turalić Amela i ispred Udruge za zaštitu životinja AV-MAU.

Ja de ne ponavljam ono što je Maida zaista rekla, znači radi se o tome da, prva stvar, registar svih, znači, farmi ne postoji, Ured za veterinarstvo je, naravno, zakazao u tome. Druga stvar, kako se animalni otpad rješava? Pokretna spalionica ima jedna koja je bazirana na Veterinarskom fakultetu, koja se ne koristi. Kako se rješava otpad? Ja bi da pitam gospođu Amelu iz Podgraba kad ste spomenuli vezu sa Azilom za napuštene životnije Kantona Sarajevo u Prači, dal' Vi donirate leševe kuna psima ili šta, koja je vaša konekcija? To je to.

_____ (?)
 /nije uključen mikrofon/

AMELA TURALIĆ
 Da psi jedu, je li?

_____ (?)
 /nije uključen mikrofon/

AMELA TURALIĆ
 Samo je to bitno, znači. Ok.

_____ (?)
 /nije uključen mikrofon/

AMELA TURALIĆ
 Znači, hrana, tu su znači leševi kuna pomiješani sa nečim, smljeveni i

_____^(?)
/nije uključen mikrofon/

AMELA TURALIĆ

Ja u Prači sam redovno, ja sam tu Praču, nažalost, i vodila, tako da znam šta psi jedu i znam koliko su sad mršavi.

/zajednička diskusija/

AMELA TURALIĆ

Ja ne govorim o dobroti, ja govorim o jako pragmatičnim stvarima.

HALID GENJAC

Molim vas, molim vas samo trenutak, dakle Vi ste dobili riječ,

AMELA TURALIĆ

Ja sam završila.

HALID GENJAC

Ja, Vi ste dobili riječ i milim Vas i kažite to što imate da ne otvaramo polemiku ove vrste, jer onaj Vi završite svoju diskusiju, onaj ko ima, kome je postavljeno pitanje ili ko ima komentar dobiće riječ,

AMELA TURALIĆ

Ok, super, nek gospođa ...

HALID GENJAC

Zahvalujem.

AMELA TURALIĆ

Ja sam završila, znači vezano za registar i animalni otpad.
Hvala.

HALID GENJAC

/nije uključen mikrofon/

Hvala.

Sledeća je, znači, Lejla Šabinlija Koalicija bez krvna.

LEJLA ŠABINLIJA

Dobar dan svima.

Ja sam Lejla Šabinlija dolazim iz Koalicije bez krvna BiH, mislim da nema potrebe da se puno predstavljamo, mi smo aktivisti koji se bore za prava životinja i za prestanak nehumanog postupanja prema životnjama. Krznarska industrija je jedna od najokrutnijih industrija u svijetu, mislim da o tome nema spora, jednostavno ne postoji nikakav razlog da od luksuza iz objesti oderete nekoga, odnosno nečije krvno, uništite jedno živo biće koje nije

za to namijenjeno i da na tome gradite profit. Tako da, ovaj, dalje ne bismo, ne bih na to trošila vrijeme, znači samo da ponovim ono što je već rečeno, to je da je ova oblast u Bosni i Hercegovini potpuno neuređena, znači da je Bosna i Hercegovina jedan Eldorado za sve vrste raznih malverzacija kako je sada, je li, trenutno stanje. Ne postoji registar, na osnovu entitetskih institucija i njihovih podataka vi ne postojite kao, ja li, udruženje, nema vas, niste registrovani, takvi su njihovi podaci, znači obratite se njima. Ovaj, ne postoje nikakvi, nikakve inspekcije, kontrole koje se vrše nad ovom oblasti, vjerovatno, znači ukoliko ih ima evo ja vas pozivam da navedete koje su.

Dalje, znači problem animalnog otpada, gospođa Amela je rekla da tijela njenih kuna završavaju u psećoj hrani. Šta je sa ostalima, znači gdje završavaju ostale životinje koje se ubijaju? Dalje, znači, ono što mi, je li, moramo da kažemo kada se radi o kunama one su veliki zagadivači otpada, ... studija koju ja, evo pozivam gospodina da je ospori ukoliko je u stanju, znači to je studija koju je radila nezavisna organizacija, svjetska nezavisna organizacija, naravno na zahtjev udruženja za zaštitu prava životinja, ali oni su nezavisne organizacije i napravili su nezavisnu studiju. Gospođa iz Fur Europ je pomenula da i oni takođe rade svoje studije, međutim nijedna od tih njihovih studija nije završena tako da nemaju šta da predstave.

Ovaj, dalje, znači što se činčila tiče, je li, po podacima je, podaci su takvi, je li, da se činčile uglavnom izvoze žive. Mi imamo podatke da se izvoze, je li, u Mađarsku ofšor kompaniju Wagner, u kojoj se trenutno nije jasno ni kako ona posluje, ali ono što je jasno, to je da je, recimo, u Mađarskoj kao i u drugim zemljama EU, postoje vrlo jaki okolišni propisi i veoma jake okolišne naknade koje se plaćaju za vodu, zemlju, znači za korištenje tih resursa koje ova industrija crpi. Dakle, takvim kompanijama se više isplati da prebací svoje poslovanje u zemlje u kojima takve stvari nisu uređene kao što je Bosna i Hercegovina i da na taj način iskorištavaju naše resurse i naše ljude i našu jeftinu radnu snagu, da bi oni bili ti koji bi ostvarivali profit.

Toliko otprilike, eto ja vas pozivam, da znači ono, je li, jedna opasnost koja postoji ukoliko se ove izmjene nesretne, je li, usvoje, mi se iskreno nadamo da neće, je to da se izvrši najezda svih tih kompanija iz inostranstva da dođu ovdje u našu zemlju, da uništavaju naš okoliš, našu vodu, naš zrak, da koriste našu jeftinu radnu snagu koja, je li, radi sa vrlo toksičnim materijalima. Budući da će u svim zemljama, u svim zemljama regije je krvno već zabranjeno, znači u Hrvatskoj je zabrana stupila na snagu ove godine, u Srbiji stupa naredne godine na snagu, ono što nam je opasnost to je da se sve te firme iz Srbije i Hrvatske presele ovdje i da uništavaju našu Bosnu i Hercegovinu.

Eto toliko od mene i hvala vam.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Poslednji prijavljeni za raspravu je profesor Abdulah Gagić sa Univerziteta u Sarajevu, Veterinarski fakultet.

ABDULAH GAGIĆ

Uvaženi članovi Komisije, predsjedavajući, uvažene dame i gospodo, pa i moje koleginice, ja sam Abdulah Gagić redovni sam profesor na Univerzitetu Sarajevo u Sarajevu,

odnosno na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, moja oblast, uža oblast uz peradarstvo je etologija i ekologija.

Teško je, ovaj, u ovoj atmosferi već pomalo nanelektriziranoj razdvojiti strane, jer vjerujem da svi želimo dobro životinja i ja volim životinje, to mi je profesija, unosim emocije kada su one u pitanju, ali pokušavam biti i profesionalac. Čini mi se da jedna strana unosi više argumenata emocije nego stručnih argumenata, mada se deklarira kao, aj da kažem, njihovi predstavnici kao stručnjaci za dobrobit, dobro stanje ekologije itd. itd. Dakle, ja sam jasno i glasno rekao da sam veterinar, doktor veterinarske medicine i samo da odgovorim, nigdje u veterinarskoj terminologiji nema poveznice između malih glodara kao kućnih ljubimaca, jel' bi i onda onaj nesretni miš – mus domesticus bio kućni ljubimac, bio kućni ljubimac. Ne, takva analogija ne postoji, a ako bi izvodili dalje onda za gospodina Bešlagića, mali pilići su kućni ljubimci jer su ptice, odnosno srodnici malih papiga, kanarinaca itd. itd. i takva analogija, pogrešna analogija vodi zna se gdje, da jednog dana na osnovu činjenice da su najveći zagadivači atmosferskog zraka preživari, znači metanom, oni koji oslobođaju metan u atmosferu kao gas ... staklenika onda ćemo i njih jednog dana zabraniti, svesti u, po filozofiji egzistencijalista, odnosno na nivo slobodno živućih životinja koje će kohabitirati s nama i koje će jednostavno biti predmetom naše pažnje, ljubavi, brige itd. itd. Mislim i iskreno se nadam da takvo vrijeme neću doživjeti, jer životinje su nam date na raspolaganje, da tako kažem, da ih s razumom koristimo ili razumno koristimo. Jer ako oslobodimo životinje po filozofiji egzistencijalista onda će doći na red biljke kao živa bića, pa će nam jednog dana reći – slušajte ljudi i oni su živa bića imaju pravo da žive. Pa ćemo mi jesti kamenje, prašinu i nestaće nas, to je ta, nažalost, pogrešna analogija koja preovladava, preovladava danas kod pojedinih predstavnika, zaštitnika životinja, ponovo kažem, pozdravljam njihove namjere i mislim da su one u osnovi poštene, dobre, ali su previše emocijama nabijene sa vrlo, vrlo malo stručnih argumenata.

Dakle, ja bih se vratio na Zakon, pozdravljam gospodine Kožul, Vaš prijedlog, razmislite malo o ovoj intervenciji član 1. i 2. ali i ovoj analogiji koju sam vam izveo, jer onda i mali pilić je kućni ljubimac, tek toliko da znate. Ovaj, zakon ili zakonski prijedlog počiva na tri E, izbacit ćemo analogiju, hajmo razgovarati, hajmo razgovarati stručno i hajmo maknuti emocije, a ostavit samo ono što je struka. Prvo E – etologija, etologija je nauka o dobrobiti, odnosno dobrostanju i ponašanju životinja. Moja malenkost se bavi tom naučnom disciplinom. Šta je dobrostanje životinja, e to vam je već stvar subjektivne prirode. Čuo sam i čitao sam iz priloga koji su mi dostavljeni da neki, mojih kolega, nažalost, koji imaju subjektivno pravo da to kaže, kaže za ovu činčilu da joj treba kavez visine 1 m, a to je životinja rupe, to je glodar. To bi isto bilo kao kad bi rekli kućnom mišu treba kavez, ako ćete ga za kućnog ljubimca, visok jedan metar. Šta će on u tom metru? Njegovo prirodno ponašanje vezano je za snabdjevanje hranom, osiguranjem reprodukcije i to su aspekti koji mu omogućava da preživi, odnosno da nastavi vrstu. Kada je činčila u pitanju, molim vas, mi dobro znamo da je ona životinska vrsta na granici izumiranja. Hoćemo li za 10 godina pričati o činčili kao o ptici dodo sa Madagaskara, po činjenici bolje nek je iskorijene krivolovci, nek je nestane, pa ćemo ih se sjećati jednog dana kao životinske vrste koja je našim nemarom nestala. U tom smislu mislim da dobrostanje životinja, farničkih životinja bez previše akcija na sistem registracije firmi itd. itd. mislim da to je bespredmetno ovdje raspravljati, to je državni problem koji se riješava polako i nije tačno da nema registra. Registri se uvode, dakle imamo registar, imamo sistem, ja učestvujem u jednom projektu koji se zove zbrinjavanje animalnog otpada u Bosni i Hercegovini, dakle jedan od eksperata sam u tom projektu, biće ako Bog da, biće brzo. U svakom slučaju ostavljam činjenicu da ako ćemo se brinuti o etološkim aspektima ovog Zakona, a posebno vezano za činčile imamo dvije vrste ljubavi,

jedna vrsta kaže pustite ih nek ih iskorijene na... krivolovci. Druga grupa kaže, zbrinimo ih i kontroliranim, pod vrlo rigoroznim uvjetima ih uzbajamo i spasimo vrstu imamo ekonomsku korist.

Drugo je ekologija, otkud sad tolika briga predstavnika jedne strane koja voli životinje kao što ih i ja volim, kao što ih i ovi ljudi vole, na ekološke aspekte nutrija, činčila itd. koje se drže u kontroliranim uvjetima, a istovremeno puštamo hiljade pasa da nekontrolirano šire svoj otpad po gradovima ove zemlje, jer su slobodno pušteni na osnovu akcije – uhvati, steriliš i pusti. Ta životinja nakon sterilizacije živi još 4, 5, 6 godina, svaki dan između 200 i 500 grama fekalija i urina izbacuje u životnu sredinu, sa brojnim uzročnicima bolesti i niko o tom ne brine brigu, ali se brine šta će biti sa činčilom ili nutrijom ili piletom sutra, odnosno govedom koji se ipak drži pod kontroliranim uvjetima i čiji se ekološki aspekti, odnosno zaštita životne sredine na određen način po strogo kontroliranim uvjetima dovode u sistem, što je najvažnije i što npr. psi latalice potpuno nemaju.

I treća stvar, ekomska kategorija o tom mislim da ne treba govoriti. Gospodin Kožul je zaista elaborirao, kao i ovi ljudi koji sjede ovdje i u kojim vidim budućnost ovih vrsta i spašavanje tih vrsta, spašavanje tih vrsta, molim Vas koleginice, molim Vas, ako imate šta sa mnom stručno mi podastrite ja ću razgovarati al' ne ovdje, mislim da ovdje nije mjesto, ni vrijeme. Dakle, oni će spasiti ove vrste.

Hvala vam lijepa.

/APLAUZ/

HALID GENJAC

Zahvaljujem profesore.

Prijavljene diskutante, ovaj, ja sam iscrpio listu prijavljenih diskutanata. Da li još eventualno neko želi možda? Izvolite. Dakle, izvolite Vi, evo može, može, može.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC
Dobro.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC
Može, može, samo eto izadite, molim Vas, i predstavite se.

EDINA NUKIĆ

Dobar dan svima prisutnima, da se predstavim ja sam Edina Nukić doktor veterinarske medicine, zaposlena u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, radim na poslovima zdravstvene zaštite i dobropitiju životinja.

Evo ja sam puno toga nabacala na osnovu dosadašnjih izlaganja i htjela bi samo da postavim pitanje, ne da postavim pitanje ustvari da konstatujem više jednu činjenicu. Mi smo

nedavno imali apel velikog broja građana kada je u pitanju Azil u Prači. Kad bi ovdje prisutni vidjeli te fotografije ja mislim da bi svi redom plakali.

Zatim htjela sam odgovoriti na pitanje kad kažu da nema registra. Lično sam ja predsjednik Komisije koja je obilazila izvozne farme, koja je rješenja dodjeljivala na osnovu propisa, koji su opet doneseni na osnovu Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja. Naime, na osnovu pomenutog Zakona doneseno je 10 provedbenih akata, jedan od njih je uslovi i zaštita dobrobiti prilikom usmrćivanja životinja. Znači, evropska legislativa poznaje usmrćivanje životinja sa aspekta dobrobiti, a to je gušenje ugljen-monoksidom.

Dozvolite samo da još, a što se tiče animalnog otpada, ja vam tu garantujem da su minimalni, minimalne količine animalnog otpada, da uslovi koji vladaju u farmi kod gospodina Ante, kod kolege Hasana su fantastični, da to zaista liči na apoteke. A činčile i kune su takve životinje koje ne podnose nehigijenske uslove, tako da se striktno vodi računa i o samom čišćenju tih objekata i uklanjanju svih otpadaka. Kada kažu mi ne volimo životinje, mi ne radimo ništa na dobrobiti, ja bi se zapitala šta je sa životnjama u zoološkim vrtovima. Dozvolite, samo još malo da pogledam, a što se tiče dugoročnog rješenja animalnog otpada, profesor Gagić je uključen u taj projekat i za informaciju svima drugima jedna firma iz Hrvatske „Agroproteinka“ uskoro bi trebala da gradi objekat za usklađivanje i preradu animalnog otpada.

Zatim, samo još malo da vidim, htjela sam samo još reći, da je i meni kao i većini prisutnih poznata činjenica da razvojni nivo jedne nacije se ogleda u njenom odnosu prema životnjama. Međutim, prije svega mi moramo misliti na ljude, na zapšljavanje mladih ljudi koji svakodnevno odlaze iz naše prelijepo zemlje. A htjela sam samo još da dodam kada je gospodin Kožul naglasio, da li postoje neke druge primjedbe na Zakon ili postoji mogućnost amandmana, ja hoću da istaknem da smo mi jedna od dvije zemlje u Evropi koja nema ograničen boravak pasa latalica u azilima, a nismo tako bogati jer jedan pas u azilu, ako će se zaista ispoštovati sve njegove potrebe, mjesечно košta 100 KM, a naša djeca možda primaju socijalnu pomoć od 30 do 50 maraka. Eto toliko.

/APLAUZ/

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Koliko vidim još imamo, redom ćemo, dvije dame, zatim gospodin, izvolite, ovaj, ko će prvi. Izvolite, znači gospoda Šabeta, može, može.

MAIDA ŠABETA

/nije uključen mikrofon/

.... kad je u pitanju animalni otpad, ne znam da li mislite na animalni otpad ili općenito animalni otpadi ili mislite na animalni otpad prema Uredbi o zbrinjavanju animalnog otpada u tom smislu kako imamo informacije od svih institucija, najmanje u narednih pet godina neće biti u funkciji uopšte. Tek jedan entitet, Federacija uspostavlja zbrinjavanje animalnog otpada na području Federacije tek za tri godine sa prikupljanjem, naravno, naknada za zagađenje okoliša. Federalno ministarstvo okoliša i turizma nema pojma čak ni da farme nemaju okolinske dozvole, to je još, to isto također tu stoji, a dok za razliku od njih, kao što je navedene i Finska, je li, i sve ostale evropske, članice EU moraju imati okolinsku dozvolu.

Ovdje toga nema apsolutno, Ministarstvo okoliša i turizma Federacije ne posjeduje registar okolinskih dozvola farmi krvna.

Što se tiče Azila Prača, to uopšte nije tema ovdje, to je tema potpuno drugih dijelova zakona. Kada je u pitanju dobrobiti životinja, nigdje ne vidimo poveznicu između ubijanja životinje i dobrobiti životinja. Ne razumijemo na koji način vi održavate vrste ako je držite u jednom kavezu pola godine, znači rodi se, pa se ubije za pola godine, apsolutno nije jasno zbog čega. Dalje, američka kuna ne pripada ekosistemu evropskom, bijeg sa farmi je zabilježen i u Bosni i Hercegovini, evo Bugarska koja sad trenutno radi istu ovu kampanju prepuna je fotografija kuna koje bježe sa farmi krvna. Kod nas takođe bježe, imamo članke iz 2013. godine zbog farme u Rakovici, gdje je nerjedak slučaj i veliki je problem kada kuna uđe u takav ekosistem opasnost je za biodiverzitet. Ne znam šta ste još spominjali, da, član 1. ovog Prijedloga, Vi ste ismijali ovu priču da se radi o činčilama, međutim Zakon sam kaže – mali glodari, terarijske ptice, domaće mačke, domaći psi, dakle sve piše to u Zakonu, nismo mi rekli da su mali glodari, odnosno činčile sastavi dio ove izmjene. Dakle, ako se usvoji ova izmjena činčile se ne mogu apsolutno uzgajati za krvno. Eto to je to od mene.

Hvala.

HALID GENJAC

Do Vas kolegica, do Vas.

(?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

U redu, u redu, samo redom, samo redom, molim vas, gospodin ovdje, ovaj, Sonja gospodin do, sljedeći.

ŽELJKO MAJSTOROVIĆ

Željko Majstorović klimatolog, u ovom slučaju predstavnik Ekološko pokreta gorana Federacije BiH.

Rekao bih samo par riječi o ugroženosti šumskog pokrivača kao prirodnog staništa, je li, ovaj životinjskog svijeta i naravno, je li, i flora i fauna predstavljaju, je li, priorodno bogatstvo i ne samo prirodno bogatstvo nego i osnovu za ekonomski razvoj ove zemlje. Šumski pokrivač je ugrožen sa više aspekata, prije svega bespravnom sječom, je li, nemarnim odnosom, je li, sve skupa prema tom problemu, ali isto tako u zadnje vrijeme intenzivno je ugrožen, je li, ovim učestalim sušama i šumskim požarima, je li. Svi govorimo o tome koliko je hektara izgorilo, je li, u slučaju šumskog požara, a niko ne spominje, je li, životinje koje tom prilikom stradaju. Zbog toga možda bi i u ovaj Zakon trebalo ugraditi, ovaj, znači dalju zaštitu šumskog pokrivača u smislu proširenja, je li, područja pod nacionalnim parkovima, zaštićenim područjima itd.

I drugo, u svrhu bolje zaštite i flore i faune, u njima i isto tako zbog učestalih požara i hiljada hektara izgubljenih do sada u tim šumskim požarima, intenzivniju akciju sadnje, ovaj, šume na tim ugroženim područjima, na goletima. Jer računa se, evo sve do januara ove godine samo na području Hercegovine negdje oko 12 hiljada hektara je izgubljeno u požarima, a koliko je ove godine izgorilo, je li, to ćemo tek saznati, ali isto se radi o velikim površinama.

Eto toliko, hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem gospodine Majstoroviću.

Imali smo dvije replike gore, ovaj, pošto ste mladi možete vi izaći za govornicu. Ko će prvi?

NIJAZ VATIĆ

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo, ja ću vas pozdraviti kao neutralan, ni na jednoj ni na drugoj strani. Međutim ono što je ovdje bitno naglasiti, ovdje se ne zna ko je koja strana, a o čemu se radi, ovi koji rade, koji štite životinje, oni su ko biva protiv njih se hajka, ovi koji iznose neke argumente koji nisu činjenice. A ja ću samo naglasiti jednu, jednu onaj činjenicu, znači u Bosni i Hercegovini trenutno imamo oko 30 hiljada kuna, za 30 hiljada kuna je potrebno puta 36 kg po jednoj kuni, znači 1.080.000 kg animalnog otpada. Znači, ovo je matematika, svako ima digitron i izračuna. Za, od 30 kuna dobijete puta 2 kg, 60.000 kg otpada. E sad šta je bolje, je li bolje 60 hiljada kuna, 60.000 kg animalnog otpada ili 1.080.000 hiljada? Je li lakše zbrinuti 1.080.000 hiljada kg ili 60? I ovdje je čista situacija, znači Parlament i država u koju ja vjerujem, onaj, treba da se opredijeli, znači ovdje je raskršće u kome imamo čistu situaciju. Jedna je, znači, da zabranite rad, da ljudima koji rade kažete – ne, nemojte više raditi, idite vani, idite ovdje ili idite uzmite transparente i idite pred vladu. Druga je da kažete – ovo je nešto što je svjetla tačka u ovom društvu i što trebamo širiti. I ne samo odgoditi zakono na 10 godina, nije isto ljudi pričati o Holandiji i pričati o Bosni, iz Holandije niko u Bosnu nije došao i ostao, niko a da nije Bosanac, odnosno Hercegovac. Iz Bosne idu u Holandiju i budu tamo. Znači, nemojte da pričamo neku priču koja nema veze. Evropa je, rekli smo, 21% znači učestvuju u kompletnoj proizvodnji krzna, Bosna i Hercegovina koliko učestvuje, mislim to je nešto što ne treba ni da kažem.

Ja bih pozdravio, znači, predlagača i njegov Zakon, sve je uredno, profesor Gagić, znači, iz struke je rekao, znači ovdje je, ja vjerujem i u ovu zemlju i u ovu vlast da neće dati šansu neradu.

HALID GENJAC

Molim Vas samo radi stenograma, još predstavite se, niste.

NIJAZ VATIĆ

Ja sam Nijaz Vatić, znači državni službenik u Kantonu Sarajevo.

HALID GENJAC

Hvala Vam.

(?)

Dobar dan svima, pozdravljam vas sve ukupno.

Zabolila me je činjenice, ne znam kako ste rekli da se zovete, da se ta beba rodi, samo se čovjek porađa, a životinje se kote, znači ili šta već. Ja vjerujem u Boga, nadam se da vjeruje nas većina ovdje, čovjek je znači čovjek, životinje su životinje, to je mislim stvarno da Vi upoređujete ... ta životinja rodi, ne znam ko je Vama Bog i šta kako. Samo toliko, Ivo...

HALID GENJAC

Zahvaljujem.
Može, može, izvolite gospodo.

VANJA BJELICA-PRUTINA

Dobar dan svima, ja sam Vanja Bjelica-Prutina dolazim iz Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

Nisam prijavljena kao diskutant i nisam imala namjeru da uzmem riječ danas, tu sam da bi čula diskusiju o Prijedlogu zakona. Međutim slušajući ovu diskusiju koja traje dva sata, ja sam stekla utisak, možda još neko od vas dijeli moje mišljenje, da se današnja diskusija pretvorila u raspravu o tome da li smo za uvođenje zabrane uzgoja životinja radi proizvodnje krvna ili smo protiv uvođenja zabrane uzgoja životinja radi proizvodnje krvna. Dakle, i mi smo, moje je mišljenje da se ova rasprava odmakla od rasprave povodom kojeg je zakazana, a to je Prijedlog zakona koji ne uvodi zabranu uzgoja životinja radi proizvodnje krvna, niti takvu zabranu ukida, on je samo prolongira za 10 godina. Prema tome ja sam očekivala da će danas čuti od uzgajivača, sa jedne strane, njihovo mišljenje o tome da li su oni spremni da u roku od 10 godina prestanu da se bave poslom kojim se bave. Znači, ja sam to htjela, mislim očekivala ... jesu ili nisu, ja sve što sam čula ovdje jeste da su uzgajivači apsolutno protiv uvođenja bilo kakve zabrane, da oni u tome vide posao koji je respektabilan, koji se razvija i što je, mislim, sasvim ok, ja to uvažavam, ali znači nismo čuli, nismo čuli konkretnu raspravu o Prijedlogu zakona kojim se samo prolongira rok kada će stupiti na snagu zabrana uzgoja životinja, eto samo toliko.

Hvala Vam.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.
Ovim smo iscrpili listu prijavljenih i zainteresiranih, profesore izvolite, može, može.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

/zajednička diskusija/

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

Može amandmane.

/zajednička diskusija/

HALID GENJAC

Molim vas, molim vas da svodimo ovo.

/zajednička diskusija/

_____^(?)
/nije uključen mikrofon/

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Dakle, na ovaj način, ovim smo mi iscrpili listu prijavljenih diskutanata. Da ostavimo, da ostavimo po strani procedure i poslovničke i Parlament i kako, i zakonodavca i tako, i mogućnosti šta se sve u amandmanima može promijeniti u Prijedlogu zakona. Teoretski gledano mi ovaj rok od 10 godina, koji je predviđen, možemo mijenjati amandmanima, znate, ali to je pravo poslanika i delegata, predlagati drukčije rokove. Da to ostavimo po strani, međutim ono što je najbitnije i ono kad smo se opredjeljivali za javnu raspravu, barem ja kad sam bio za to da idemo na javnu raspravu, mi smo ... smo postigli taj cilj. Mi smo danas imali priliku da čujemo i predstavnike proizvođača i predstavnike zainteresiranog civilnog sektora i predstavnike institucija koje imaju nadležnost iz ovog Zakona, i predstavnike akademske zajednice, što je jako važno, i mislim da smo imali priliku da mnoga pitanja koja su upravo zbog izvjesne ostrašćenosti u javnosti ponekad upravo tom ostrašćenošću zamagljivana i nisu bila u dovoljnoj mjeri za javnost bila prilagođena potpunom razumijevanju, mislim da smo neka pitanja razjasnili. Ovaj, mislim da, za mene su izuzetno značajni ovi etološki aspekti o kojima je profesor govorio, mislim da je ukazano na problem registracije proizvođača, ubrzanja procesa, kvaliteta tog procesa, rješavanja animalnog otpada, ubrzavanja rješavanja tog problema, mislim da je ukazano na problem okolišnih zakona i unapređenja okolišnog zakonodavstva, uostalom i kao našu obavezu koja proističe iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i sve ovo što je danas rečeno, mi ćemo u formi transkripta koji će biti snimljen, prepisan i svakom poslaniku, odnosno delegatu dostavljen i svako će imati priliku da pročita sve što je danas rečeno prije svoje odluke, prije svog amandmana. Mislim da je ovdje dato nekih ideja i za amandmansko djelovanje na ovaj prijedlog, vrlo korisnih sugestija oko amandmanskog djelovanja i to će biti naravno principi koji će rukovoditi delegate. Dakle, cjelokupna današnja rasprava biće u pismenoj formi dostupna svim onim koji će u konačnici odlučivati o Prijedlogu zakona. Ja još samo da kažem, pored svega ovoga što smo danas čuli i dobili u pisanoj formi ostavićemo još mogućnost naredna tri dana ukoliko neko želi u pismenoj formi dostaviti neke svoje sugestije, zapažanja ili bitne elemente, može ih dostaviti ili mejlom na Sekretarijat ove Ustavnopravne komisije ili poštom na Ustavnopravnu komisiju Doma naroda i to ćemo takođe imati u razmatranju. I naravno kad to sve pripremimo, delgati će prvo na Ustavnopravnoj komisiji putem amandmana mogućih razmatrat i onda na Domu naroda konačno se odlučivati o Zakonu.

Ja vam se svima zahvaljujem na doprinosu, zahvaljujem se na strpljenju, na korektnoj atmosferi, ipak na kraju krajeva, na smirenom iznošenju argumenata i izdvojenom vremenu koje ste odvojili, dakle, da doprinesete poboljšanju rješavanja problematike u ovoj oblasti i ovog Zakona itd. i ovim proglašavam da je javna rasprava završena tačno u 12:00, kako smo predvidjeli. Saćete imati priliku da vas počastimo sa jednom kafom i oni koji su zainteresirani da daju izjave za medije, koji nas tamo čekaju.

Hvala vam još jednom i vidimo se. Hvala.